

A PARTIR DE 8 ANYS

Ànimes de cotó en pèl

Enric Lluch

dibuixos **Pablo Olivero**

Valors

Propostes didàctiques

Ànimes de cotó en pèl

Elaborades per
Vicent J. Climent

Fitxa del llibre

ÀNIMES DE COTÓ EN PÈL

Autor: **Enric Lluch**

Dibuixos: **Pablo Olivero**

Andana Editorial / Algemesí, 2009

Col·lecció: «VALORS», núm. 1

Format: 20 x 14,5 cm, 74 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: A partir de 8 anys.

El fet que la història passe a l'escola i s'hi narren els fets habituals entre els xiquets, a més de les intervencions sorprenents i fantàstiques del vell Tobies, són elements que converteixen aquest llibre en ideal per a aquestes edats en què els xiquets estan àvids de lectures engrescadores que els permeten sentir-se identificats amb els personatges.

RESUM ARGUMENTAL

Carles és un xiquet amb discapacitat intel·lectual que acaba de mudar-se al poble amb la seua família. Des de ben aviat haurà d'afrontar un grapat de nous reptes: una nova escola, uns nous mestres, uns nous companys...

La tasca no serà gens fàcil. Malgrat les acollidores paraules del director, els primers dies no ho passarà massa bé, ja que s'ha d'enfrontar a les mirades inquisidores dels companys. Carles és conscient que té la memòria fluixa, però també sap que, amb la col·laboració dels qui l'envolten, això no és cap impediment, sinó una bona prova per a superar-se.

A poc a poc els seus pares, els mestres i els seus companys (que se'n penediran del seu comportament inicial) intentaran facilitar-li la integració. Serà però, una trobada inesperada al parc amb un personatge força curiós, el vell Tobies, l'espenta definitiva que Carles necessitarà per a animar-se, sentir-se molt millor i tornar a casa i a l'escola amb una nova predisposició.

Amb Tobies, Carles descobrirà que sap fer un munt de coses que li facilitaran la integració en el grup d'amics: llegir amb els ulls tancats, fer trucs de màgia...

A més, els amics també comprendran que Carles no és l'únic que és diferent. Tots tenim algun tret físic o algun fet en la vida que ens fa diferents de la resta.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

La societat plural en què vivim demana a crits una intervenció des de diversos sectors per a aconseguir la integració de tots els éssers humans. De vegades, els discursos de molta gent van en aquesta direcció, tanmateix el dia a dia ens demostra que les persones amb diferències (físiques, sensorials, intel·lectuals, de lloc de procedència...) troben obstacles continus a aquesta integració.

Per això, la història de Carles, el protagonista d'*Ànimes de cotó en pèl*, pretén aportar un granet d'arena en aquesta tasca social per mitjà de la constatació que, amb una mica d'esforç per part de tots, la integració és possible.

Aquest és, doncs, el tema principal d'*Ànimes de cotó en pèl*, l'acceptació de les diferències de la gent que ens envolta per a fer possible una participació de tots en la vida social. Aquesta idea d'entendre l'escola de manera inclusiva contrasta amb la que existia fa uns anys d'apartar els xiquets de l'escola ordinària i recloure'ls en centres especials. És evident que un xiquet amb discapacitat necessitarà més reforç, però també necessita el contacte amb xiquets de la seua edat que li aporten la seua amistat.

A banda d'aquest eix central, la història de Carles permet tractar altres temes, com ara:

- ▶ La no-discriminació per qualsevol motiu, físic o intel·lectual.
- ▶ La valoració de les persones pel seu interior i no per les seues capacitats.
- ▶ La valoració positiva de totes les faenes.
- ▶ La confiança en les pròpies qualitats.
- ▶ La imaginació com a element imprescindible per a adquirir una visió diferent del món, sense deixar que siga real.
- ▶ El gust per la lectura, com a font de plaer i d'enriquiment personal.
- ▶ L'amistat, que permet afrontar les dificultats conjuntament i compartir les alegries.
- ▶ La família com a grup social per a compartir experiències.
- ▶ El bon ús del temps d'oci, en què es poden compaginar els jocs electrònics amb altres activitats.
- ▶ L'alimentació saludable.

L'AUTOR

Enric Lluch (Algemesí, la Ribera Alta, 1949) és llicenciat en Història i ha treballat de mestre durant molts anys. Sens dubte, és un dels autors valencians de literatura infantil i juvenil més reeixit, com prova la quantitat de premis que ha rebut per les seues obres, com ara el Samaruc, el de la Crítica de l'IIFV, el Vicent Silvestre, el Barcanova o el Far de Cullera.

En la seua extensa producció literària, trobem obres com *Postosnàguet*, *Pallorfeta*, *El faraó Tot-un-nas*, *L'inventor Xaveta*, *El regne de Tentipotenti*, *Eugeni: un geni mal geni*, *Silverius Flautus*, *Un quixot amb bicicleta* o *Jo Tirant, tu Carmesina*. *Ànimes de cotó en pèl* és l'obra que enceta la col·lecció «Valors» d'Andana Editorial.

Les seues narracions destaquen per estar impregnades d'un sentit de l'humor molt característic, uns personatges propers i entranyables, unes situacions originals i divertides i un llenguatge viu molt ric en expressions genuïnes i frases fetes. La seua obra ha estat traduïda a totes les llengües de l'Estat i ha estat transcrita al sistema Braille.

L'IL·LUSTRADOR

Pablo Olivero (Buenos Aires, Argentina, 1976) és un dibuixant especialitzat en il·lustració humorística i dibuixos animats. El seu camp d'acció abasta els llibres, la publicitat i l'animació. Entre els treballs que ha fet destaquen la participació en la producció de sèries televisives o de pel·lícules, com ara *El arca de Noé*, o la col·laboració en les campanyes publicitàries de Danonino, Nesquik, Royal o Ford.

En el terreny de la il·lustració de llibres, cal destacar la seua capacitat d'adaptació a l'edat dels receptors. Els seus dibuixos formen part del catàleg infantil d'editorials de les dues bandes de l'oceà. Així, ha intervingut en la il·lustració dels llibres *Derechos del niño*, 1 i 2, *Gotitas de papel*,

Plantas que curan, *Ciencia y técnica*, *Lápiz y papel*, *Un quixot amb bicicleta*, escrit també per Enric Lluch, de la col·lecció «Primeres Lectures de Micalet», a més de materials curriculars en diverses editorials.

Actualment, està treballant per a portar endavant un projecte propi en què tant el text com els dibuixos són obra seua. Podeu veure alguns dels treballs d'aquest il·lustrador en el web www.elmundodeoli.blogspot.com.

SUGGERIMENTS METODOLÒGICS I D'ANIMACIÓ LECTORA

Els adults tenim molt clar com d'important és la lectura en el desenvolupament de les persones, com a font de coneixement i com a mitjà de gaudi. Llegir ens permet divertir-nos i aprendre. Ara bé, si volem que els xiquets de hui siguen lectors demà –i no únicament lectors instrumentals, és a dir, lectors de premsa o professionals que lligen només allò relacionat amb la seua faena–, en aquestes primeres etapes educatives, hem d'insistir més en la part lúdica de la lectura. Per portar endavant aquesta idea, tanmateix, no ens caldrà fer una exposició de les possibilitats que ofereix un bon llibre. Simplement amb el disseny d'un bon pla lector que incloga lectures atractives –tant per la proximitat de la història al seu món, com pels personatges, reals, versemblants i entranyables– tindrem una eina eficaç per al nostre objectiu.

Ara bé, si la idea és que els alumnes lligen per plaer, no haurem d'insistir en la necessitat de controlar o avaluar la lectura, ja que llegir és un fet en si mateix i no necessita de cap activitat posterior, per això aquestes propostes es presenten separades del llibre. Aquest material complementari ens permetrà consolidar el significat del text, treballar algun aspecte de llengua interessant o completar el fet lector amb activitats d'expressió escrita, per-

què els alumnes es convertisquen en emissors dels seus textos, això sí, amb un enfocament lúdic i sense pretensions avaluadores. No obstant això, les activitats proposades estan pensades perquè cada docent en faci l'ús que considere oportú depenent del grup d'alumnes, del moment evolutiu en què es troben i de l'època del curs que es triu per a fer la lectura.

Com que la narració de Carles s'insereix en l'àmbit escolar (l'acció transcorre durant els primers dies de curs), potser fóra bo proposar la lectura d'aquest llibre durant el primer trimestre. Per a això, suggerim una sèrie d'activitats d'animació lectora que s'haurien de dur a terme en tres sessions.

En primer lloc, seria convenient que algú extern a l'aula –la conserge, el secretari, el president de l'AMPA...– portara a la classe una caixa decorada amb aquests objectes: una corda amb nusos mariners o un quadre d'eixos típics amb diverses classes de nusos, una harmònica, un diari, un conte i una vareta màgica. En primer lloc, l'arribada de la caixa ha de generar en els alumnes una sèrie d'interrogants: què conté?, per què ens arriba?, qui l'envia?. Una vegada hagen descobert el contingut de la caixa, les qüestions seran unes altres: per què ens envien aquests objectes?, quina relació tenen entre si?...

En la segona sessió, la conserge entraria a l'aula amb un sobre adreçat als alumnes. El contingut d'aquesta missiva seria una carta de Carles, amb lletra manuscrita, acompanyada d'una foto de Tobies (es pot aprofitar el dibuix de la pàgina 37 del llibre, però eliminant-ne el terç superior). Un model de carta podria ser aquest: «Benvolguts amics, sóc Carles i vaig a quart a l'escola Pintor Vergara. Enguany he repetit curs perquè tinc la memòria fluixa, però això m'ha permès conèixer nous amics. Us vaig enviar un regal fa uns dies perquè volia presentar-vos-en un molt especial. Es diu Tobies i ací us n'envie una foto. Gràcies a Tobies, i a molts altres amics i amigues, jo també he après a fer moltes coses».

Arran de la carta i en relació amb els objectes de la caixa, demanarem als alumnes que facen una pluja d'idees sobre les coses que sap fer Tobies. A més, també resultaria interessant que els alumnes explicaren què entenen per memòria fluixa, però en aquest cas convé que no els donem la resposta, ja ho descobriran amb la lectura del llibre.

Finalment, durant la tercera sessió, farem que la conserge entre a l'aula amb un exemplar d'*Ànimes de cotó en pèl*, amb un llaç de regal i una targeta, de Carles: «En aquest llibre, trobareu la resposta a molts dels dubtes que us heu plantejat els darrers dies. Espere que us agrade».

Abans de començar la lectura del llibre, parlarem de la coberta amb els alumnes. Podem plantejar què els suggereix el títol, qui pensen que són els personatges que hi apareixen dibuixats, si coneixen altres títols de l'autor o han sentit parlar de l'il·lustrador, etc.

Amb els ànims ben predisposats i la curiositat ben desperta manprendrem la lectura de la narració. Podem fer una lectura col·lectiva dels dos primers capítols, que serveixen de presentació dels personatges i d'un dels espais clau, l'escola. En acabant, podem anar alternant la lectura individual i la col·lectiva o fins i tot deixar que els alumnes lligin el llibre al seu propi ritme.

Com a **activitat posterior a la lectura**, podríem proposar un col·loqui a fi de treballar conjuntament les qüestions de l'epíleg, amb l'objectiu de resoldre els possibles dubtes que s'hi plantegen i d'analitzar els comportaments erronis i els correctes en relació amb les persones amb discapacitat intel·lectual o amb qualsevol altre tipus de diferència.

Amb aquesta narració, els alumnes gaudiran i aprendran, però sense adonar-se'n, perquè els valors formen part de la història mateixa, no hi estan ficats amb calçador.

SOLUCIONS D'ALGUNES ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

Solució de l'Activitat núm. 10.

M	A	I	N	C	D	A	X	R
H	A	R	M	O	N	I	C	A
M	I	Q	A	E	U	L	O	W
C	R	I	G	T	S	A	N	R
R	I	C	I	A	O	R	T	D
A	N	D	A	N	S	A	E	D
I	A	D	I	A	R	I	S	C

Coses que sap fer Tobies

Màgia

Nusos mariners

Tocar l'harmònica

Llegir els diaris amb els ulls tancats

Contar contes

Material per a l'alumnat¹

FITXA DE LECTURA

Títol de l'obra:

Autor:

Dibuixos:

ANDANA EDITORIAL

Col·lecció: Núm.:

Any de publicació: Pàgines:

- 1. El quart dia de classe, Jaume, el mestre, explica als seus alumnes com s'ha de fer un resum. Tria el capítol que més t'ha agradat i fes-ne un resum.**

.....

.....

.....

- 2. Fes una llista dels personatges que intervenen en la història i classifica'ls en la graella:**

Família de Carles	Companyes de classe de Carles	Mestres de l'escola	Gent que troba al parc
.....			
.....			
.....			

- 3. Escriu un altre títol per a la història.**

.....

- 4. Tria una de les dues opcions i completa-la amb dos motius:**

☐ He gaudit amb la lectura d'*Ànimes de cotó en pèl* i el recomanaria als meus companys perquè

i perquè

☐ *Ànimes de cotó en pèl* no m'ha agradat i no el recomanaria als meus companys perquè

i perquè

¹Andana Editorial autoritza la reproducció d'aquest material amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció ni la transmissió sota cap forma ni per cap mitjà electrònic o mecànic del llibre al qual fan referència aquestes activitats.

Activitats complementàries

1. Contesta aquestes preguntes sobre la història de Carles:

☆ Per què es trasllada la família de Carles al poble?

.....

☆ Quina és la diferència de Carles respecte als seus companys de classe?

.....

☆ Per què Carles ha d'anar a la biblioteca amb la mestra Anna?

.....

☆ Com coneix Carles al vell Tobies?

.....

2. Explica, amb les teues paraules, quines són les dificultats amb què es troba Carles els dos primers dies d'escola. Per què creus que es produeixen?

.....

.....

.....

.....

.....

3. Llig aquesta descripció, que apareix en la pàgina 7 del llibre i que ens serveix per a conèixer qui és Carles i on viu. En acabant, tria un company o companya de la classe i escriu-ne una de semblant.

Carles té el cabell lleugerament caragolat, el nas esmussadet i les orelles molt menudes. Des de fa setmana i mitja viu al poble, en un edifici bastant pròxim a l'estació del tren, paret mitgera amb un parc on hi ha tres arbres, un banc de fusta i un tobogan trencat.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Relaciona cada personatge amb l'objecte que l'identifica. En acabant, escriu el nom de cada personatge, amb nom i cognoms, si els saps.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. Observa el dibuix de la pàgina 37 i contesta:

☆ Quins éssers vius hi apareixen, a més de Carles i Tobies?

.....

☆ Per què creus que l'autor els esmenta?

.....

☆ Copia un fragment en què apareguen.

.....

.....

6. Qui ho ha dit? Relaciona cada bafarada amb el personatge corresponent. Quin personatge creus que expressa millor com és Carles? Pinta'l.

Un metge un dia va dir que jo tenia la memòria fluixa.

El xiquet té una discapacitat intel·lectual com jo tinc una discapacitat per a clavar claus en les parets.

Crec que cada vegada s'adona més que no és com la resta de xiquets.

Tu t'ho creus tot, que sembles favaloi!

7. Ara, escriu com explicaries com és Carles a aquestes persones.

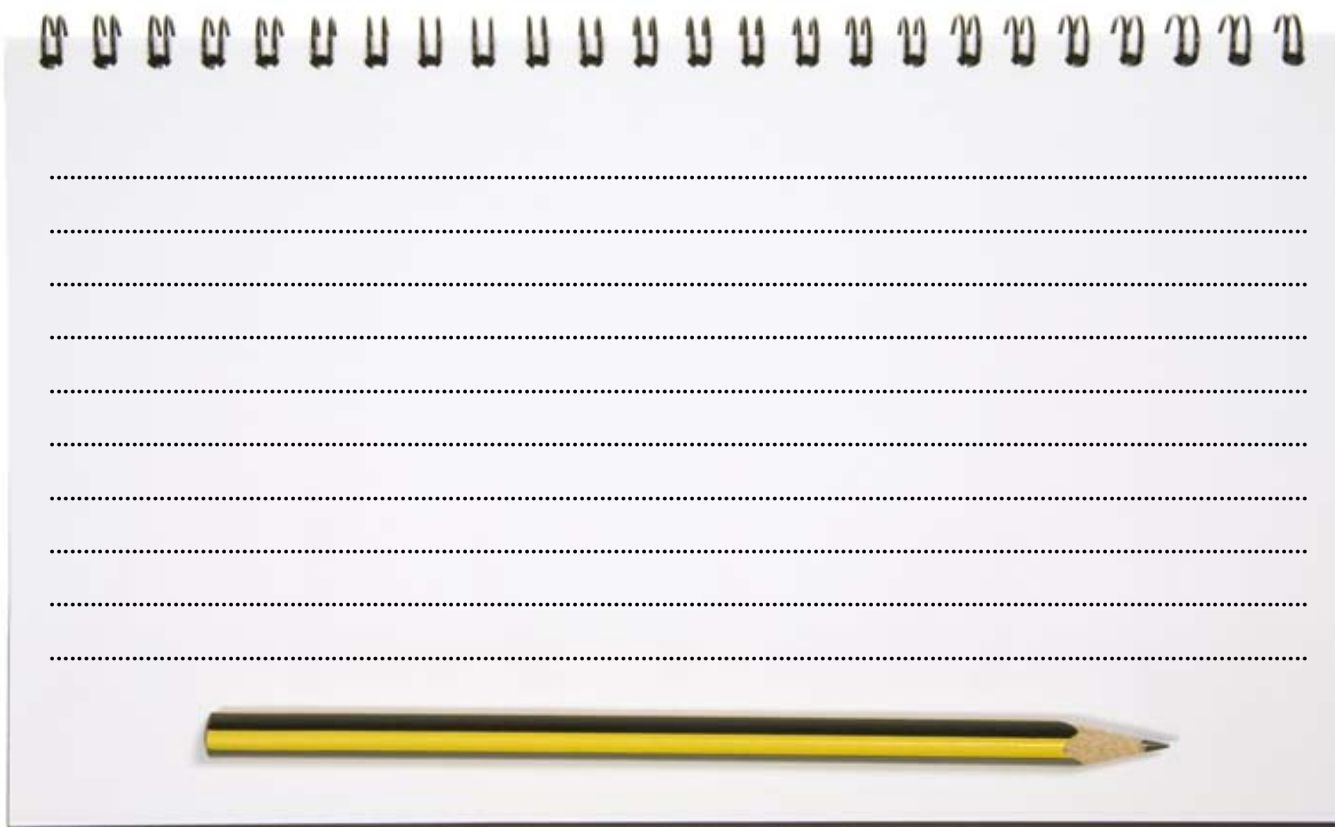
Al teu iaio	A la teua cosina de 4 anys
.....	
.....	
.....	

8. Ordena els fets que li passen a Carles en la relació amb els seus amics Teresa i Antoni.

- ☐ Els xiquets li demanen perdó al pati i Carles els parla del vell Tobies i de les coses que sap fer.
- ☐ A l'escola, Teresa i Antoni es tornen a burlar de Carles.
- ☐ Ara sí, Teresa, Antoni, Carles i Tobies ho passen d'allò més bé al parc, llegint amb els ulls tancats, fent màgia i contant contes.
- ☐ Teresa i Antoni es burlen de Carles els primers dies d'escola.
- ☐ Carles conta a Tobies que ja no té amics i Tobies decideix ensenyar-li a fer màgia.
- ☐ Com que Teresa i Antoni no saben llegir amb els ulls tancats, Tobies no té ganes de fer màgia.
- ☐ Teresa i Antoni se'n van del parc i Carles es queda molt despagat.
- ☐ Els tres xiquets acudeixen al parc per comprovar el que sap fer Tobies.
- ☐ Carles ensenya el truc dels paperets a Teresa i a Antoni i els xiquets volen tornar al parc.

9. Escriu, de manera ordenada, les instruccions que cal seguir per a fer el truc dels paperets. Si ho creus convenient, pots afegir algun dibuix en cada pas.

10. Quines coses sap fer Tobies? Localitza en la sopa de lletres les paraules a què fan referència els dibuixos i tindràs les pistes per poder fer la llista del que sap fer del que sap fer aquest curiós personatge.

M	A	I	N	C	D	A	X	R
H	A	R	M	O	N	I	C	A
M	I	Q	A	E	U	L	O	W
C	R	I	G	T	S	A	N	R
R	I	C	I	A	O	R	T	D
A	N	D	A	N	S	A	E	D
I	A	D	I	A	R	I	S	C

Coses que sap fer Tobies

.....

.....

.....

.....

.....

11. El pare de Carles va manar pintar a l'entrada del seu negoci un rètol amb lletres ben grans. Imagina't que ets el propietari d'una botiga, dibuixa el rètol que t'agradaria col·locar-hi a l'entrada i a continuació acoloreix-lo.

12. Relaciona aquestes frases fetes que apareixen en el text amb el significat corresponent:

Tindre quatre pèls en guerrilla. ●	● Mostrar-se poc espavilat, amb manca de decisió.
Semblar un armari de tres portes. ●	● Espantar-se, atemorir-se, prendre por.
Ser un cul d'en Jaumet. ●	● Tindre poc de cabell o ser pràcticament calb.
Tindre un grapat de pedretes dins de la boca. ●	● Moure's contínuament, no estar mai quiet.
Fer cara de bajoca. ●	● Parlar de manera confusa i poc entenedora.
Posar-se la carn de gallina. ●	● Tindre molta corpulència, ser de constitució forta.

13. Ara, explica el significat d'aquestes altres frases fetes del text i, en acabant, escriu una oració en què les faces servir.

Fraser feta	Significat	Oració
Ser més antic que la tos.		
Moure's com si li donaren corda.		
Ser més llarg que la quaresma.		
Quedar-se més ample que llarg.		
Estar més content que unes pasqües.		
Anar més estirat que la sota d'espases.		

14. Per a Carles aquesta primera setmana de classe no ha estat una setmana qualsevol. Imagina't que Carles decideix començar un diari personal sobre les noves experiències. Selecciona, organitza i redacta les principals vivències que Carles té cada dia.

Dilluns 1r dia de classe	
Dimarts 2n dia de classe	
Dimecres 3r dia de classe	
Dijous 4t dia de classe	
Divendres 5é dia de classe	
Dissabte	

15. Quan lligen els diaris amb els ulls tancats, de vegades Tobies i Carles fan redolins: «Un ratolí aprén a tocar el violí», «Un gat vell és elegit alcalde de Massamagrell»... Copia un parell de titulars del diari i, després, inventa els redolins que resultarien de llegir-los amb els ulls tancats.

Titulars del diari	Titulars llegits amb els ulls tancats
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

Propostes didàctiques referides al llibre *Ànimes de cotó en pèl*
(ISBN: 978-84-933563-8-5)

© Andana Llibres SL
València, 56, baix - 46680 Algemesí
www.andana.net

© Vicent J. Climent, 2009
Dibuixos de Pablo Olivero